

[Aksel Larsen.]

men at de ikke kan have gyldighed, før de er godkendt af monopoltilsynet.

Jeg underkender ingenlunde betydningen af indgreb overfor sådanne urimelige og fordyrende aftaler og vedtagelser, men måske er det dog ikke det væsentlige, for der kan jo tænkes mangfoldige metoder til at sikre urimelige priser og urimelig indflydelse fra monopolers og storkapitalistiske foretagenders og koncerners side, uden at der foreligger formelle pris aftaler eller nedskrevne dikterede betingelser. Hvis jeg ikke husker meget fejl, står der i betænkningen — jeg tror, det er på side 92—94 — noget om dette spørgsmål, noget om, at det ville i grunden være rart at få undersøgt kapitalforbindelserne i de forskellige selskaber, sådan at man i hvert fald havde en bestemmelse om, at selskaberne til aktieselskabs-registeret skal oplyse deres besiddelser af aktier eller økonomiske indflydelse i andre virksomheder. Her rører man ved et vitalt problem, som jeg ikke kan se ministeren har rørt ved i sit lovforslag. Naturligvis burde man undersøge denne side af sagen, men man skal være opmærksom på, at der ikke behøver at foreligge en formel kapitalbesiddelse fra et selskabs side i en anden virksomhed, for at det kan have indflydelse på denne anden virksomheds priser og handelsforhold. Også uden aftaler mellem virksomheder kan deres udadvendte virksomhed godt være udmærket koordineret, såvel hvad priser som leveringsbetingelser angår. Der er jo noget, der hedder personalunion mellem kapitalistiske selskaber, derigennem at store aktieposter ejes af den samme person — det være sig en enkeltperson eller en juridisk person — eller ved at bestyrelsesmedlemmer i aktieselskaberne stort set er de samme. Der er jo virkelig en udpræget personalunion i dansk kapitalisme mellem aktieselskaberne derved, at de samme 25 eller 50 mennesker sidder i næsten alle de udslaggivende selskabers bestyrelser, og de er naturligvis i stand til, uden at der foreligger aftaler, som falder ind under denne lovgivning, at sørge for den nødvendige koordinering. Jeg kan sige det på en anden måde og belyse det med et eksempel, som det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard har foræret mig, idet det ærede medlem fremsatte en formentlig lystig bemærkning om vinbranchens mærk-

værdige stilling til lovforslaget. Men er det ikke sådan for vinbranchen som for mangfoldige andre brancher, at de kapitalstærke foretagender finansierer virksomheder i andre brancher på betingelse af, at de sikrer sig en monopolstilling, for vinbranchens vedkommende som leverandører? De store vinfirmaer er yderst villige til at finansiere restauratører, hvis de skal oprette en ny virksomhed eller er i bekneb for penge i deres gamle virksomhed. Der skrives sikkert ikke håndgribelige kontrakter om betingelserne, men hvis en restauratør vover at forhandle et andet firmas varer end det vinfirmas, hvorfra han har opnået lån, eller ved hvis hjælp han har opnået finansiering, tror jeg, det ville gå ham meget dårligt, økonomisk set. Som det er i denne branche, er det i mangfoldige andre brancher; hertil kommer, at vi har noget, der hedder banker, ikke mindst storbanker, som gennem deres økonomiske interesser i mange store og små virksomheder er i stand til direkte eller indirekte at diktere disse virksomheder deres priser og sikrer det samme, som man på andre områder søger sikret ved det, der kaldes aftaler og vedtagelser, som skal registreres.

Jeg ser ikke noget i lovforslaget, som tager sigte på disse forhold, og jeg tror, at dette er mindst lige så vigtigt som de formelle aftaler og vedtagelser, der tales om, og jeg henstiller dette i allerhøjeste grad til ministerens overvejelse.

Der er i lovforslaget gode og måske navnlig godt mente bestemmelser, men det gælder om dem alle, at de bør udformes bedre, konkretiseres og skærpes, hvis man vil opnå noget af det formål, man officielt tilstræber med lovforslaget. Jeg må igen sige, at det er naturligvis begrænset, hvad man kan opnå, fordi samfundet nu engang er et kapitalistisk samfund, fordi det er kapitalisterne, der i dette samfund er de afgørende. Men noget kan der opnås, navnlig da hvis regeringen og folketinget støtter sig på befolkningens store masse eller tager hensyn til dens ønsker. Derfor mener jeg, man skal gøre, hvad man kan for at få gjort dette lovforslag noget bedre, og jeg mener, det er muligt. Jeg efterlyser bestemmelser, som tager sigte på at gribe ind imod varefordyrelser, der ikke er direkte foranlediget af aftaler eller noget lignende, men som ikke